

RECHTSPRAAK

Vrijheid van vestiging is (slechts) een (belangrijk) gezichtspunt bij beoordeling recht op staken.

Feiten

Tussen NTF en LO (vakbonden) en werkgeversorganisaties is een cao afgesproken op grond waarvan havenarbeiders vaste vergoedingen kregen voor havenwerk in verschillende havens in Noorwegen. Holship is een dochteronderneming van een Deense onderneming die op enig moment eigen werknemers – en dus niet havenarbeiders onder de Noorse cao – het schip laat laden en lossen. De vakbonden hebben een ‘boycot’ in de vorm van een blokkade aangekondigd van Holship, omdat Holship weigert gehoor te geven een cao met de vakbonden te sluiten waarin een ‘priority clause’ voor havenwerkers in dienst van de ‘cao-office’. Volgens de Court of Justice of the European Free Trade Association (EFTA Court) is deze boycot onrechtmatig.

Oordeel

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelt als volgt.

Boycot om werkgever te dwingen cao te sluiten valt onder bereik van artikel 11 EVRM

Het EHRM stelt vast dat (ook) een boycot valt onder de reikwijdte van artikel 11 EVRM, omdat het vakbonden in staat stelt hun vrijheid van vakvereniging te waarborgen.

Inbreuk op artikel 11 EVRM?

Volgens het EHRM ziet de beoogde regeling ‘voorrang aan cao-office-werkers’ niet op bescherming van werknemers. De cao-werkers vormden eigenlijk een ‘closed shop’ voor ‘docking work’ en de boycot had in zoverre enkel het doel Holship toegang tot dit stukje ‘markt’ te ontzeggen. In deze context, de ruimte ‘margin of appreciation’ en het feit dat Holship in feite als derde partij (niet gebonden aan een cao) buitenspel wordt gezet, is de onrechtmatigheid van de actie geen inbreuk op artikel 11 EVRM.

Verhouding vrijheid van vestiging en vrijheid van vakvereniging (staking)

In een overweging ten overvloede merkt het EHRM nog het volgende op. Vrijheid van vestiging is vanuit mensenrechtelijk perspectief geen fundamenteel ‘tegenwicht’ van het fundamentele recht op vrijheid van (vak)vereniging, maar eerder een gezichtspunt, hoewel belangrijk, die in acht moet worden genomen bij de proportionaliteitstoets.

Letterlijk:

‘118 (...) it is primarily for the national authorities, notably the courts, to interpret and apply domestic law, if necessary in conformity with EU or EEA law, the Court’s role being confined to ascertaining whether the effects of such adjudication are compatible with the Convention. As highlighted in the submissions of the applicant unions in the present case, however, there is a risk that a domestic court which finds itself in a position such as that in which the Supreme Court found itself in the present case may balance a right under the Convention against a right under the EEA Agreement in a manner that would generally only be appropriate had the issue before it been a matter of conflicting fundamental rights under the Convention. From the perspective of Article 11 of the Convention, EEA freedom of establishment is not a counterbalancing fundamental right to freedom of association but rather one element, albeit an important one, to be taken into consideration in the assessment of proportionality under Article 11, paragraph 2. The risk just referred to is one which, while ensuring full compliance with their obligations under EEA or EU law, domestic courts must seek to avoid.

119. However, in the present case, as stated in paragraph 113 above, central to the domestic court’s finding was its characterisation of the purpose and nature of the announced boycott. While the Supreme Court did not approach the case before it strictly from the angle of the proportionality of the restriction imposed on the trade unions’ exercise of rights under Article 11 of the Convention, but concentrated to a great extent on the effects of the boycott on the freedom of establishment of the company targeted, the Court considers that it nonetheless remained within its wide margin of appreciation and advanced relevant and sufficient grounds to justify its final conclusion in the particular circumstances of this case.’

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 10-06-2021

Zaaknummer: 45487/17